

INNLEDNING PÅ MØTE MELLOM SENTRALSTYRET OG SEKRETARIATET

Etter avslutningen av Stortingssesjonen tegner hovedbildet av valgkampen seg ganske klart. Vi vil møte en formidabel satsing fra våre motstandere. Ikke bare de borgerlige partier, men også Arbeidsgiverforeningen, Industriforbundet og Kongelig Norsk Automobilklubb setter inn alle krefter. Ledende organer i den borgerlige presse har lagt seg på en sluggerstil vi til nå har vært spart for i norsk politikk.

2.

Vi skal holde hodet kaldt. Vi har fordeler som kan få avgjørende betydning - om vi spiller våre kort på en god måte.

Vi må ikke gjøre noe som kan skape tvil eller usikkerhet om Arbeiderpartiets politikk, om vår vilje til å følge opp våre hovedmål, om vår evne til å styre utviklingen slik at disse hovedmål kan oppfylles.

Det er nemlig her vi har vår store fordel, framfor det såkalte borgerlige alternativ. Vi har et politisk gjennomarbeidet og helhetlig grunnlag for valgkampen. Vi har et klart program. Vi har i den praktiske hverdag vist at vi kan styre landet. Vi skal peke på og gjenta

hvilke resultater vi har oppnådd, hvordan vi positivt skiller oss ut fra de fleste andre land, helt til også våre borgerlige motstandere er tvunget til å akseptere dette som et politisk faktum.

Vi har en situasjon som verdens nasjoner misunner oss. For de fleste land blir det norske samfunn oppfattet som problemfritt. Ikke så lite av æren for dette tilfaller Arbeiderpartiet og våre regjeringer. Vi skal ikke tillate at de borgerlige til stadighet forsøker å ta del i æren for våre gode resultater, mens de samtidig overlegent avviser alt ansvar for det som utvilsomt er vanskelige oppgaver.

4.

Vi skal framheve våre resultater. Vi skal vise til hva nordmenn har oppnådd gjennom tiårene med arbeiderstyre. Hva Arbeiderpartiet og våre regjeringer i virkelighetens verden har betydd for det vanlige menneske i landet vårt. Vi har hatt en rik reformperiode, med sterk vekst og full sysselsetting. Vi har opplevd kvinnes frammarsj i hele samfunnslivet.

Den internasjonale økonomi er inne i en krise. Vi har en av verdens mest åpne økonomier. Tilbakeslagene ute rammer oss hardt. Vi holder likevel fast ved vårt hovedmål: Arbeid for alle. Skal vi make dette, kreves det innsats og disiplin av oss alle.

Et kjernepunkt i vårt budskap er derfor nøkternhet. Vi vil fortelle velgerne den sannhet at det ikke er mulig å love gull og grønne skoger i en situasjon preget av krise i den internasjonale økonomi. Fordi dette er sannheten, er det også politisk og taktisk riktig å fortelle velgerne dette. Det er en farlig feilvurdering å tro at vi bare får oppslutning ved å love goder og ytelser. Jeg tror tvert om at vi mobiliserer oppslutning ved også å vente noe - ja, kreve noe av vilje til ansvar og innsats.

Situasjonen krever nøkternhet - og da skal vi kreve det av velgerne og av oss selv, uansett hvilken gruppe eller interesse vi tilhører. Det er ingen grunn til å

stikke under stolen i denne forsamling at prisstigningen er vårt største problem. Får vi ikke velgernes tillit til at vi kan møte dette problemet, vil vi ikke ha troverdighet for alle de andre sakene på vårt program. En prisstigning utenfor kontroll truer tryggheten for de mange - fordi den truer arbeidsplassene. Den virker skremmende for den enkelte som får forrykket grunnlaget for sin egen økonomiske planlegging. Den er urettferdig fordi den gir større skjevhet i fordeling av formue og inntekt.

Jeg vil si det så sterkt at vi vil tape valget hvis vi ikke får velgernes tillit til at vi vil være best istand til å holde prisutviklingen under kontroll.

Derfor ga jeg klare signaler i den avsluttende debatten i Stortinget om en meget stram økonomisk linje i det kommende budsjettet.

Jeg gjentok det samme på Tretten - og da oppdaget massemedia det også. Vi fikk en kraftig - og jeg vil si ganske uventet hjelp av de borgerlige partier i deres innstilling til langtidsprogrammet. Jeg kan ikke forstå annet enn at Willoch gjorde en avgjørende tabbe da han godtok denne innstillingen.

For hva er det den inneholder? En lang ønskeliste! En uprioritert sammenstilling av alle de hjertesaker og gode formål de tre partier vil tilgodese. Og hvem vil

ikke tilgodese alle gode saker? Men det gir oss et førsteklasses angrepsmål at de så totalt mistet edrueligheten i sin iver etter å stille sammen noe de kunne enes om. De undergravet sin eget årelange propaganda mot oss i den økonomiske politikken.

Vi skal hamre det fast: Dette er en inflasjonserklæring, ikke et grunnlag for seriøst regjeringsarbeid. Dette er derfor også to sider av samme sak: Vi skal kjøre fram vår nøkterne linje og vise de borgerliges uansvarlighet gjennom konkrete eksempler. Hele opplegget kommer i særlig grell belysning på bakgrunn av gjennomgangsmelodien siden 1975: Tæring etter næring. Vi la fram et langtidsprogram som var nøye budsjettert - og som ga grunnlag for

reelle alternative valg av opplegg. Det våget de ikke. Vi fikk som svar ønskelister og overbud.

Vi har arbeid i gang for å dokumentere helt konkret og tallfestet at de kommer med overbud som går langt ut over det som samlet står til rådighet. Samtidig lover Høyre lavere skatter og enda strammere finanspolitikk.

Det blir en av hovedoppgavene i valgkampen å få fram at deres politikk ikke henger i hop. Vi merket det alt på Eidsvoll for en måned siden. Willoch hadde ikke noe svar da jeg spurte ham hvor han hadde tenkt å skjære ned for å innfri Høyres skatteløfter: Er det de eldre, skolene eller sykehusene som skal ta de milliardkutt

10.

som er nødvendige dersom det skal bli en tilstramming eller en skattereduksjon som monner. Han kom med generelle utsagn om lange lister av dissenser i Stortinget, men visste jo at det ikke var mulig å gi konkrete svar. Vi vet godt hvorfor - det er småbeløp det dreier seg om - og de ønsker ikke å støte noen gruppe fra seg ved å si åpent ifra om egne prioriteringer.

Egentlig innrømmet han også at det ikke er hold i Høyres skatteagitasjon. Han sa det ville ikke bli noen skattepolitisk revolusjon dersom Høyre fikk makten, men en rekke små skritt i riktig retning. Det har et dobbelt sikte å undergrave Høyres troverdighet i skattepolitikken: Vi vet at det er misnøye med skattene hos mange - også

av våre egne - Høyre bør ikke få billige penger gjennom sin skattepropaganda.

På den andre siden har vi Fremskrittspartiet - Høyre kan tape skatteprotestanter til dem og det vil i de fleste fylker bety tap av borgerlige stemmer.

Det andre hovedpoenget fra Stortingets avslutning er at det fremdeles ikke foreligger noe borgerlig alternativ - hvis med det mener avklaring av politiske hovedsaker.

Det eneste konkrete - bortsett fra alle overbudene er utsagnet om at de borgerlige partier skal sette seg ned og forhandle etter en eventuell valgseier. De har ikke

løst abortsaken. De har ikke presentert en økonomisk politikk. Det gikk heller ikke mange dagene før Johan Jakobsen gikk ut mot Høyre i spørsmålet om gullblokken. Det var bare en bekreftelse på det vi sa i debatten: Det spriker sterkt i oljepolitikken!

Jeg tror vi skal få se at de selv vil bidra til å rive det syltynne grunnlaget fra felleserklæringen i filler etterhvert som valgkampen blir hardere. Vi ser tydelig at fortolkningskunstene er i full gang - de legger helt forskjellige ting inn i de vage ordene. Vi vet at realitetsstandpunktene spriker på en rekke områder - skatt, olje, u-hjelp, alkohol, konsesjonsloven, planloven etc. etc. Vi skal la dem drive den interne debatten.

Mellompartiene kan umulig la Høyre få dominere arenaen alene - helt fram til valget!

Noen har prøvd å gjøre et poeng av at vi dels peker på at det blir en ren høyreregjering, dels at denne vil være handlingslammet fordi den vil være avhengig av mellompartiene i Stortinget. Men det er ingen motsetning i dette. Hva enten det sitter et eller tre partier i regjeringen, er den politiske realiteten den at det parlamentariske grunnlaget for en slik regjering er de samme tre partier. Og de spriker på avgjørende punkter. Derfor er det at handlingslammelse, indre slitasje og oppløsning truer. Vi så det med Borten og vi har nylig sett det med Fällidin. Poenget er: Enten det skal forhandles

14.

innad i en regjering mellom tre partier med ulikt syn - eller mellom regjering og to partier i Stortinget, er resultatet langt på vei det samme: En forhandlingspolitikk.

Men la meg føye til: En regjering tar også mange små avgjørelser som ikke går til Stortinget. Her vil vi få se hva Høyrepolitikk er til hverdags - det vil ikke minst vise seg i næringspolitikken. Og i de store sakene vil vi få se at det har skjedd en avgjørende tyngdeforskyvning siden Bortenregjeringens dager - Høyre utgjør nå to tredjedeler av den borgerlige gruppen. Også derfor vil en borgerlig regjering nå skru kursen flere hakk mot Høyre.

Den positive delen av en valgkamp er å få fram vårt program: Vise velgerne hvor vi vil, overbevise dem om at vi har evne, vilje og samhold til å lede samfunnsutviklingen.

La oss kjøre offensivt fram med vårt politiske regnskap. Angrepene fra motstanderne må ikke forvirre oss: Vi har et meget sterkt politisk regnskap å legge fram. Vi har beholdt full sysselsetting i en verden av ledighet - og vi har skapt 250 000 nye arbeidsplasser på 10 år. Vi har gjennomført store reformer - arbeidsmiljøloven, sykelønnsordningen, videreutviklet trygdeordningene, bygd ut skoleverket - skapt et gjennombrudd i ressurs- og miljøpolitikken. I en verden av stagnasjon og tilbakegang

16.

er dette imponerende resultater - la oss minne velgerne om hvordan det står til i land der høyrekreftene rår.

Det er viktig for oss å få fram at de vanskene vi møter ikke er skapt av DNA, men av krisen i den internasjonale økonomi. Norge eksporterer halvparten av nasjonalproduktet - det forklarer på en enkel måte hvorfor vansker ute, raskt skaper problemer for oss. La oss minne om at tilbakeslagene er særlig sterke i de land som handelsmessig betyr mest for oss -Sverige og England.

Den dystre internasjonale situasjonen er bakgrunnen for at vi stiller arbeid for alle som vår fremste sak.

Heldigvis er det slik at folk i Norge er vant til å se

på full sysselsetting som en selvfølge. Vi må forklare folk at arbeid ikke er noen selvfølge i dagens verden - at det kreves en konsekvent politikk med bruk av sterke virkemidler for å sikre sysselsettingen.

Vi har dårligere oppslutning blant yngre mennesker - og særlig i tettstedene, enn blant de eldre. Det er derfor meget verdifullt at LO retter sin kampanje mot denne gruppen. Vi vet at arbeidsledighet er særlig alvorlig for de yngre. Ved å markere sysselsettingen som hovedoppgaven overfor de yngre, møter vi dem på det område som kan avgjøre deres framtid. Samtidig mobiliserer vi de eldre som valgarbeidere for oss - de vet nemlig hva ledighet er og kan fortelle de yngre om det.

Vårt andre hovedtema er sikkerhet, avspenning og fred. Willoch prøver fortsatt å mobbe oss for det initiativet vi har tatt gjennom forslaget om en atomvåpenfri sone i Norden. Dette søkes framstilt som om vi vil legge landet åpent - at vi skulle gå til ensidige skritt uten balanserte mottiltak. La oss slå rolig fast at vi alltid har sett og fortsatt ser begge sider av saken: at vi viser vilje til å styrke vår forsvarsinnsats, og samtidig arbeider aktivt for balanserte nedrustningstiltak i kontakt med våre allierte. Jeg tror Willoch tar alvorlig feil av det sterke engasjement i folket for å hindre atomkrigens galskap i å bryte løs. Stadig flere blir informert om den våpentekniske utvikling. De trekker den konklusjon at vi aldri må hvilke i våre

18.

anstrengelser for å bringe prosessen av avspenning og gjensidig rustningskontroll og nedrustning videre. Vel er det så at det er stormaktene som har ansvaret og den avgjørende innflytelse, men de små land har en viktig misjon. Gjennom konstruktive og konkrete forslag, kan vi hjelpe forhandlingsprosessen videre. Alternativet til forhandlinger og avspenning er utslettelsen. Derfor har vi forpliktet oss til å arbeide aktivt og konkret med nedrustnings og avspenningsspørsmålene. Vi får la Willoch stå alene med sitt forslag om debattfire soner i politikken.

Vårt tredje slagord er forsvar for velferdsstaten.

Velferdsstaten bygger på solidariteten som er grunnvullen

20.

i vår ideologi. De som angriper eller undergraver solidariteten angriper velferdsstaten. De som lokker med vesentlige skattelettelser angriper velferdsstaten - for den kan bare holdes oppe gjennom et høyt fellesforbruk. Det blir en hovedsak i vårt valgarbeid å vise at Høyre ikke kan love lavere skatter, strammere budsjetter og de samme eller høyere velferdsgoder som i dag. Flere undersøkelser viser at eldreomsorgen er blant de saker mange ser som viktige i valgkampen - og ikke bare de eldre selv. Vi skal be Høyre svare på om det er de eldre som skal betale hvis skattenivået skal senkes. I årene som kommer blir det mange flere eldre - og de har krav på større pensjoner fordi stadig flere har opptjente rettigheter. Også derfor er det bløff av Høyre å gi

inntrykk av at det er rom for senkninger av skatter og avgifter samlet sett.

Oljen for hele folket er vårt fjerde slagord. Høyre vil vingeklippe Statoil og slippe de private selskapene mere til - de som ikke styres av Storting og Regjering slik Statoil gjør. De vil i virkeligheten putte milliardbeløp i lommene på private aksjonærer - og samtidig later de som om vi skal få de samme inntektene til fellesskapet. Oljepolitiske trollmenn har Harald Norvik riktig karakterisert dem som påstår dette er mulig.

Nasjonal styring og inntektene til fellesskapet blir sentrale elementer i vår oljepolitikk. Styringen av

22.

oljevirkksomheten har avgjørende betydning for det norske samfunnets framtid - både gjennom de direkte og indirekte virkninger av oljen. Oljepolitikken blir et av de områdene der det blir størst praktisk endring om de borgerlige slipper til. Dette tror jeg det går an å få folk til å forstå - at vi skal bruke milliardene til eldreomsorg, barnehager, sykehus og andre fellestiltak og ikke til å gjøre de rike enda rikere.

Demokrati og likestilling er vårt femte slagord. Her blir vi angrepet av Høyre, Industriforbundet og Arbeidsgiverne i fellesskap. De kjører ensidig på

50-prosentforslaget i Skytønkomiteen. Våre svar på dette er for det første at en bredt sammensatt offentlig komite skal utrede de mange rettslige sider ved denne saken. Men dernest skal vi få fram at de borgerlige foretar en meningsløs innsnevring av diskusjonen om demokratiet - at vi er langt mer opptatt av det som skjer inne i bedriftene og organisasjonene - hver eneste dag. De daglige og mellommenneskelige forhold er helt avgjørende for vårt arbeidslivs framtid. Mobilisering av de menneskelige ressursene hos de mange er kjernen i vårt demokratiarbeid. Våre motstandere er opptatt av at noen kan få mindre innflytelse og forsvarer de privilegertes posisjoner. Vårt syn bygger på en positiv vurdering av de muligheter som bor i alle. Det må vi få fram!

Likestillingssakene er også viktige for oss. Vi har en særlig troverdighet hos kvinnene. De vet at det var vi som kjempet fram den nye abortloven. De skal bli minnet om at det var vi som førte en politikk på 70-tallet som skapte 170 000 nye arbeidsplasser for kvinner. Det er vår regjering som har kjempet fram en prioritering av daginstitusjoner for barn også i vanskelige økonomiske tider - der man før har vært raske til å skjære ned på de myke postene. Vi går nå videre med framlegg om kjønnskvolterering som et middel for å få flere kvinner inn i utdanningsveier og yrker der mennene har dominert til nå. På lang sikt har vi reist kravet om sekstimersdagen for å gi både kvinner og menn bedre vilkår for å kombinere lønnet arbeid og omsorgsarbeid i hjemmene.